16. MEKTUP

١٦ – ﴿ اَلْمَكْتُوبُ السَّادِسَ عَشَرَ : فِى بَيَانِ اَحْوَالِ الْعُرُوجِ وَالنـــُّزُولِ وَغَيْرِهَا كَتَبَهُ اِلَى شَيْخِهِ الْمُعَظَّمِ اَيْضًا ﴾

(عَرِيضَةُ) اَحْقَرِ الطَّلَبَةِ اِنَّ مَوْلاَنَا عَلاَءَ الدِّينِ قَدْ بَلَّغَ الْمَكْتُوبَ الْمُشْتَمِلَ لِلاِلْتِفَاتِ وَقَدْ جَعَلْتُ فِى كَشْفِ كُلٍّ مِنَ الْمُقَدَّمَاتِ الْمَذْكُورَةِ مُسَوَّدَةً عَلَى مُقْتَضَى الْوَقْتِ وَكَانَ بَعْضُ مُتَمِّمَاتِ تِلْكَ الْعُلُومِ الْمَسْطُورَةِ وَمُكَمِّلاَتِهَا مَخْطُورًا اَيْضًا وَلَكِنْ لَمْ تُوجَدْ فُرْصَةٌ لِتَحْرِيرِهِ لِتَوَجُّهِ حَامِلِ الْعَرِيضَةِ نُرْسِلُهُ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ تَعَالَى اِلَى خِدْمَتِكُمْ سَرِيعًا وَقَدْ اَرْسَلْتُ اْلآنَ رِسَالَةً اُخْرَى قَدْ نُقِلَتْ اِلَى الْبَيَاضِ وَكُنْتُ جَمَعْتُهَا بِالْتِمَاسِ بَعْضِ اْلاَصْحَابِ فَاِنَّهُمُ الْتَمَسُوا مِنِّى اَنْ اَكْتُبَ لَهُمْ نَصَائِحَ تَكُونُ نَافِعَةً فِى الطَّرِيقَةِ وَيَعْمَلُونَ بِمَضْمُونِهَا وَالْحَقُّ اَنَّهَا رِسَالَةٌ عَدِيمَةُ النَّظِيرِ كَثِيرَةُ الْبَرَكَةِ وَكَانَ بَعْدَ تَحْرِيرِهِ مَعْلُومًا أَنَّ النَّبِىَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ حَضَرَ مَعَ جَمْعٍ كَثِيرٍ مِنْ مَشَائِخِ اُمَّتِهِ وَفِى يَدِهِ الْمُبَارَكَةِ هٰذِهِ الرِّسَالَةُ وَهُوَ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ يُقَبِّلُهَا مِنْ كَمَالِ كَرَمِهِ وَيُرِيهَا الْمَشَائِخَ وَيَقُولُ يَنْبَغِى أَنْ يَحْصُلَ مِثْلُ هٰذِهِ الْمُعْتَقَدَاتِ وَالْجَمَاعَةُ الَّذِينَ اسْتُسْعِدُوا بِهٰذِهِ الْعُلُومِ نُورَانِيُّونَ وَمُمْتَازُونَ عَزِيزُو الْوُجُودِ قَائِمُونَ فِى مُقَابَلَتِهِ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَالْحَاصِلُ أَنَّ النَّبِىَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَمَرَ هٰذَا الْفَقِيرَ بِاِشَاعَةِ هٰذِهِ الْوَاقِعَةِ وَاِظْهَارِهَا فِى ذٰلِكَ الْمَجْلِسِ ﴿ع﴾: **لاَ عُسْرَ فِى اَمْرٍ مَعَ الْكِرَامِ** * وَحِينَ جِئْتُ مِنَ الْمُلاَزَمَةِ لَمْ تَكُنْ فِىَّ مُنَاسَبَةٌ كَثِيرَةٌ لِمَقَامِ اْلاِرْشَادِ بِوَاسِطَةِ وُجُودِ الْمَيْلِ اِلَى جِهَةِ الْفَوْقِ فَاَرَدْتُ أَنْ اَقْعُدَ فِى زَاوِيَةٍ اَوْقَاتًا وَ ظَهَرَ النَّاسُ فِى النَّظَرِ مِثْلَ النَّمِرِ وَاْلاَسَدِ وَكَانَ عَزْمُ الْعُزْلَةِ وَاْلاِنْزِوَاءِ مُصَمِّمًا وَلَكِنْ لَمْ تَقَعِ اْلاِسْتِخَارَةُ مُوَافِقَةً لِلْمَطْلُوبِ وَالْعُرُوجُ اِلَى غَايَةِ غَايَاتِ مَدَارِجِ الْقُرْبِ وَاِنْ لَمْ تَكُنْ لَهَا غَايَةٌ قَدْ تَيَسَّرَ وَلاَ

يَزَالُ يَتَيَسَّرُ وَالْاَحْوَالُ فِى التَّقَلُّبِ دَائِمًا "**كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِى شَأْنٍ**" وَجُوزِىَ بِى مَقَامَاتِ جَمِيعِ الْمَشَائِخِ اِلاَّ مَا شَاءَ اللّٰهُ . ﴿**شِعْرٌ**﴾:

وَتَدَاوَلَتْ اَيْدِى الْكِرَامُ وَرْدَةً * حَتَّى اِلَى الْعَالِى الْجَنَابِ تَرَقَّتْ

فَاِنْ عَدَدْتُ تَوَسُّطَ رُوحَانِيَّةِ الْمَشَائِخِ فِى ذَلِكَ يَنْجَرُّ اِلَى الْاِطْنَابِ وَالتَّطْوِيلِ وَبِالْجُمْلَةِ قَدْ جُوزِىَ بِى مِنْ جَمِيعِ مَقَامَاتِ الْاَصْلِ كَمُجَاوَزَتِى مَقَامَاتِ الظِّلِّ فَمَاذَا أُبَيِّنُ مِنَ الْعِنَايَاتِ الْعَدِيمَةِ الْغَايَاتِ قِبَلَ مَنْ قُبِلَ بِلاَ عِلَّةٍ وَعُرِضَ عَلَىَّ مِنْ وُجُوهِ الْوِلاَيَاتِ وَكَمَالاَتِهَا مَا لاَ يُمْكِنُ تَحْرِيرُهُ وَ اُنْزِلْتُ فِى ذِى الْحِجَّةِ اِلَى مَقَامِ الْقَلْبِ مِنْ مَدَارِجِ النُّزُولِ وَهَذَا الْمَقَامُ مَقَامُ التَّكْمِيلِ وَالْاِرْشَادِ وَلَكِنْ لاَ بُدَّ مِنْ اَشْيَاءَ لِتَتْمِيمِ هَذَا الْمَقَامِ وَتَكْمِيلِهِ وَمَتَى يَتَيَسَّرُ ذَلِكَ وَالْاَمْرُ لَيْسَ بِسَهْلٍ وَمَعَ وُجُودِ الْمُرَادِيَّةِ يُقْطَعُ مِنَ الْمَنَازِلِ مَا لَوْ اُعْطِىَ الْمُرِيدُونَ عُمْرَ نُوحٍ لاَ يُعْلَمُ تَيَسُّرُهُ بَلْ هَذِهِ الْوُجُوهُ مَخْصُوصَةٌ لِلْمُرَادِينَ وَلاَ مَحَلَّ هُنَا لِلْمُرِيدِينَ وَنِهَايَةُ عُرُوجِ الْاَفْرَادِ اِلَى بِدَايَةِ مَقَامِ الْاَصْلِ فَحَسْبُ وَلاَ مُجَاوَزَةَ لِلْاَفْرَادِ مِنْهَا "**ذَلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ**"وَ هَذَا هُوَ وَجْهُ التَّوَقُّفِ فِى مَرَاتِبِ التَّكْمِيلِ وَالْاِرْشَادِ وَعَدَمُ النُّورَانِيَّةِ اِنَّمَا هُوَ بِوَاسِطَةِ ظُهُورِ نُورِ ظُلْمَةِ الْغَيْبِ لاَ شَيْئٌ آخَرُ وَقَدْ يَعْجِنُ النَّاسُ فِى مُتَخَيَّلاَتِهِمْ اَشْيَاءَ لاَ يَنْبَغِى اِعْتِبَارُهَا . ﴿**شِعْرٌ**﴾:

كَيْفَ يَدْرِى الْاَغْبِيَا حَالَ الْكِرَامِ * فَاقْصُرِ الْاَقْوَالَ وَاسْكُتْ وَالسَّلاَمُ

وَاحْتِمَالُ الضَّرَرِ غَالِبٌ فِى تَخَيُّلِ مِثْلِ هَذِهِ الظُّنُونِ فَيَنْبَغِى اَمْرُ هَؤُلاَءِ الْجَمَاعَةِ بِاِغْمَاضِ نَظَرِ خَيَالاَتِهِمْ عَنْ اَحْوَالِ هَذَا الْمَكْسُورِ الْبَالِ فَاِنَّ مِثْلَ هَذَا النَّظَرِ لَهُ مَجَالٌ فِى مَحَالٍّ اُخْرَى كَثِيرَةٍ ﴿**شِعْرٌ**﴾:

من كم شده ام مرا مجو بيد * باكم شد كان سخن مكوبيد

﴿**ترجمه**﴾:

كَفُوا الْمَلاَمَ عَنِ الَّذِى اَفْنَى وُجُودَهُ * فِى اْلاِلَه وَاحْذَرُوا مِنْ بَأْسِه

يَنْبَغِى التَّفَكُّرُ فِى غَيْرَةِ الْحَقِّ جَلَّ سُلْطَانُهُ فَاِنَّ التَّكَلُّمَ وَالتَّقَوُّلَ فِى تَنْقِيصِ اَمْرٍ يُرِيدُ الْحَقُّ سُبْحَانَهُ كَمَالَهُ غَيْرُ مُنَاسِبٍ جِدًّا بَلْ هُوَ فِى الْحَقِيقَةِ مُعَارَضَتُهُ تَعَالَى وَالنُّزُولُ فِى مَقَامِ الْقَلْبِ الْمَارِّ ذِكْرُهُ آنِفًا نُزُولٌ فِى مَقَامِ الْفَرْقِ فِى الْحَقِيقَةِ الَّذِى هُوَ مَقَامُ اْلاِرْشَادِ وَاْلفَرْقُ فِى هَذَا الْمَوْطِنِ عِبَارَةٌ عَنِ امْتِيَازِ النَّفْسِ عَنِ الرُّوحِ وَالرُّوحِ عَنِ النَّفْسِ بَعْدَ دُخُولِ النَّفْسِ فِى نُورِ الرُّوحِ الَّذِى هُوَ الْجَمْعُ وَمَا فُهِمَ مِنَ الْجَمْعِ وَالْفَرْقِ قَبْلَ ذَلِكَ فَهُوَ مِنَ السُّكْرِ فَاِنَّ رُؤْيَةَ الْحَقِّ مُفَارِقًا وَمُنْفَكًّا عَنِ الْخَلْقِ الَّتِى يَزْعُمُونَهَا مَقَامَ الْفَرْقِ لاَ حَقِيقَةَ لَهَا بَلْ يَزْعُمُونَ الرُّوحَ الْمَذْكُورَةَ حَقًّا وَيَزْعُمُونَ رُؤْيَةَ مُفَارَقَتِهَا وَامْتِيَازِهَا عَنِ النَّفْسِ رُؤْيَةَ مُفَارَقَةِ الْحَقِّ وَامْتِيَازِهِ تَعَالَى وَتَقَدَّسَ عَنِ الْخَلْقِ وَعَلَى هَذَا الْقِيَاسِ اَكْثَرُ عُلُومِ اَرْبَابِ السُّكْرِ فَاِنَّ حَقِيقَةَ اْلاَمْرِ مَفْقُودَةٌ ثَمَّةَ وَاْلاَمْرُ عِنْدَ اللهِ سُبْحَانَهُ وَقَدْ حَرَّرْتُ عُلُومَ اَرْبَابِ الْجَذْبَةِ وَالسُّلُوكِ وَحَقِيقَةَ كُلٍّ مِنْ هَذَيْنِ الْمَقَامَيْنِ بِالتَّفْصِيلِ فِى رِسَالَةٍ اُخْرَى وَسَتُشَرَّفُ بِوُقُوعِ النَّظَرِ الشَّرِيفِ عَلَيْهَا اِنْ شَاءَ اللهُ تَعَالَى .

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup, yükseliş ve inişin beyanı ile alakalıdır. İmam-ı Rabbani bu mektubu değerli şeyhi Muhammed Bakibillah'a göndermiştir.

Taliplilerin en hakirinden arzuhal...

Mevlana Alaüddin iltifat dolu mektubunuzu ulaştırdı. Vaktin elverdiği nispette mezkur mukaddimelerin[126] her birini açıklamak üzere bir müsvedde hazırladım. Bu bilgileri tamamlayıcı mahiyette bazı şeyler hatırımda vardı, fakat arzuhalimi size ulaştıracak olan kardeşimizin yola

[126] İmam-ı Rabbani burada "mezkur mukaddimeler" ifadesinden bir önceki mektupta yazmayı taahhüt ettiği risale içinde ele alacağı beka, fena, sülûk ve cezbe konularını kastediyor olabilir.

çıkması gerektiğinden bunları yazma fırsatı bulamadım. İnşaallah onları da kısa zamanda zât-ı âlîlerinize ulaştırırız. Bu defa bazı arkadaşların isteği üzerine derleyip temize çektiğim bir başka risaleyi size gönderdim. Arkadaşlar benden tarikatta gereğince hareket edip kendilerine faydalı olacak bazı nasihatler yazmamı istemişlerdi. Gerçekte o risale çok bereketli eşsiz bir kitaptır. Onu yazdıktan sonra sevgili peygamberimizin (sallallahü aleyhi ve selem) yanında ümmetinden kalabalık bir meşayih grubu ile geldikleri bana malum oldu. Peygamberimizin mübarek ellerinde bu risale vardı. Kıymetine binaen peygamberimiz onu öpüyor ve meşayihe göstererek "Bu tür itikatları elde etmek gereklidir!" diyordu. Söz konusu bilgilerle bahtiyar olan kimseler Peygamberimizin yanında bulunan nurani, seçkin ve ender şahsiyetlerdi. Sonuç olarak Peygamberimiz (sav) fakire bu zuhuratı o mecliste yaymasını emir buyurdular.

Büyüklerle yapılan işte zorluk olmaz. (Mısra)

Huzurunuzdan buraya ilk geldiğimde, içimde yukarıya doğru bir meyil olduğundan irşad makamıyla pek münasebetim olmadı. O zamanlar bir köşeye çekilip uzun zaman oturmak istedim. İnsanlar gözümde yırtıcı hayvanlar gibiydi. Uzlet ve inziva isteğim kesin olmasına rağmen, istihare istediğim gibi çıkmadı.

Kurbiyet/Allah'a yakınlık basamaklarında gayelerin gayesine - gayelerin gayesi olmasa da- yükselmek nasip oldu. Nitekim hâlâ da nasip olmaktadır. Hallerim her geçen gün değişmektedir. *"O her gün bir şe'n (iş) dedir."* (er-Rahman, 29). Allah'ın dilediği hariç; bana bütün meşayihin makamlarını aştırdılar.

Keremliler gülü elden ele dolaştırdılar

Nihayet yüce huzura takdim ettiler. (Şiir).

Bu konuda meşayihin ruhaniyetinin ne kadar aracılık ettiğini sayacak olursam söz uzar. Hülasa zılli makamları aştığım gibi, asli makamları da bana aştırdılar.

Bana bahşettikleri sonsuz inayetlerden hangisini beyan edeyim!

Bu yola kabul edilen sebepsiz, karşılıksız olarak kabul edilmiştir...(Mısra).

Bana velayet ve kemalatından[127] o kadar şey arız oldu ki, bunları yazmam mümkün değildir. Zilhicce ayında iniş basamaklarından kalp

---

[127] Kemalat, hüner, marifet, olgunluk. Kemalat-ı velayet, velilik makamının hünerleri, velilik makamının kişiye kazandırdığı hususiyetler. Kemalat-ı nübüvvet, peygamberlik makamının hüner ve marifetleri. Peygamberlik makamına erişmek imkansız olsa

makamına vardım. Bu makam irşad ve tekmil makamıydı. Fakat bu makamı tamamlamak için bir takım şeylerin tedarik edilmesi gerekir. Bu ne zaman nasip olur ki! İş oldukça çetin. Murad olmakla kat edilen mesafe, kendilerine ancak Nuh Aleyhisselam'ın ömrü verildiğinde müridlerin kat edebilecekleri kesin bilinmeyen mesafeye eşittir. Bilakis bu işler muradlara mahsus olup müridlerin buralarda adı geçmez. Efrâdın[128] en son varacağı nokta, asli makamların başlangıcından ibarettir. Efrâdın buradan öteye geçmesi düşünülemez.[129] *"Bu, Allah'ın bir lütfudur, onu dilediğine verir. Nitekim Allah büyük kerem sahibidir."* (Cuma, 4)

İşte irşad ve tekmil makamında takılıp kalmanın hikmeti budur. Nuraniliğe erişememenin tek sebebi vardır, o da, gayb karanlığının nurunun zuhurudur.

İnsanlar itibar edilmeyecek bazı şeyleri akıllarından geçiriyorlar.[130]

Geri zekalılar yücelerin halini nasıl bilebilir ki!

Sözü kısa tut ve (sonunda) sus vesselam..(Şiir)

Bu tür varsayımları tasavvur etmek genelde ziyana yol açar. Bunlara, dikkatı dağınık bu fakirin hallerine ilgi duymamalarını emretmek uygun olur. Bu tür nazarın başka bir çok münasip yeri vardır.

Varlığını Allah için tüketeni yadırgamayı bırakın

Ve ona zarar vermekten sakının. (Şiir).

Biraz bunların Allah Teâlâ'nın gayretine dokunacağını düşünmek gerekir. Allah'ın kemale erdirmeyi istediği bir şeyi noksan bulan sözler sarf etmek münasip değildir. Hatta bu durum, gerçekte Allah'a karşı çıkmaktır.

Biraz evvel sözünü ettiğim kalp makamına iniş, hakikatte fark[131] makamına iniştir ki, bu makam irşad makamıdır. Burada *fark* makamı,

---

dahi, hünerlerinden nasiplenmek mümkün olmaktadır. Nitekim Peygamberimiz'in (sav) sünnetine ittiba konusunda yoğun gayret sarf eden ehlullah bu hünerlerden nasiplenmiştir.

[128] Efrâd, kutbun nazarı dışında bulunan ehlullah. Allah'a yakınlıkta kendi şahıslarına ait özel bir mevki kesbetmiş sûfiler. (Mucemü Mustalahati's-sûfiyye, 19)

[129] İmam-ı Rabbani burada "efrad"ın Allah'ın isim ve sıfat makamlarında seyretmek suretiyle ancak gölgesel makamları kat edebileceğini, onların Öz Zat-ı Pak-i Sübhaniyye'nin temsil ettiği asıl makamının sadece başından nasipleneceğini ifade etmektedir.

[130] İmam-ı Rabbani burada muhtemelen kendisini çekemeyenlerin hakkındaki dedikodularına işaret etmektedir.

[131] Fark, ayırmak, seçmek. Tasavvuf ıstılahında, halkı Hak'tan ayrı görmek, halka ait hususiyetleri seçebilmek anlamına gelir. Bu kavramın karşıtı "cem"dir. Cem her şeyi

ruhun nuruna daldıktan sonra -ki bu *cem'* makamıdır- nefsin ruhtan, ruhun da nefisten ayrıştırılmasıdır. Bundan önce cem ve fark'dan anlaşılan şey manevi sarhoşluktan ibarettir. Zira fark makamı olarak sandıkları o durumda, Hak Teâlâ'yı halktan ayrı görme gerçekliği yoktur. Çünkü onlar anılan ruhu Hak Teâlâ sanıyorlar, onun nefisten ayrıldığını görünce de, Hak Teâlâ'nın halktan ayrıldığını görmüş olduklarını zannediyorlar. Manevi sarhoşluğa düşenlerin bilgileri genelde bunun gibidir. Oysa işin hakikati orada değildir. İş Allah'ın katındadır.

Cezbe ve sülûk erbabının bilgilerini ve bu iki makamın (cem ve fark) iç yüzünü bütün tafsilatıyla başka bir risalede yazdım. O da inşaallah kıymetli tetkiklerinizle müşerref olur.

KELİME ANLAMI

16. ≺ : اَلْمَكْتُوبُ السَّادِسَ عَشَرَ **On altıncı mektup** *(Ne hakkındadır?)* فِي بَيَانِ اَحْوَالِ اَلْعُرُوجِ وَالنُّزُولِ **Yükseliş ve iniş hâllerinin** وَغَيْرِهَا **Ve başka hâllerin beyanı hakkındadır** كَتَبَهُ **İmâm-ı Rabbâni, bunu yazmıştır** *(Kime?)* اِلَى شَيْخِهِ الْمُعَظَّمِ **Büyük Şeyhi'ne** اَيْضًا **Önceki mektuplar gibi** ≻

عَرِيضَةُ اَحْقَرِ الطَّلَبَةِ Sâliklerin en hakîrinin arzuhâli: اِنَّ مَوْلاَنَا عَلاَءَ الدِّينِ Mevlâna Alâuddîn قَدْ بَلَّغَ الْمَكْتُوبَ Şüphesiz mektubu ulaştırdı *(Öyle mektup ki;)* اَلْمُشْتَمِلَ لِلاِلْتِفَاتِ İltifat içeren وَقَدْ جَعَلْتُ Ben kıldım / hazırladım *(Hangi konuda?)* فِي كَشْفِ كُلٍّ مِنَ الْمُقَدَّمَاتِ الْمَذْكُورَةِ Zikredilen mukaddimeleri ortaya çıkarma konusunda *(Ne?)* مُسْوَدَّةً Bir müsvedde *(Ne şekilde?)* عَلَى مُقْتَضَى الْوَقْتِ Vaktin gerektirdiği şekilde وَكَانَ İdi *(Ne?)* بَعْضُ مُتَمِّمَاتِ تِلْكَ الْعُلُومِ الْمَسْطُورَةِ Bu yazılan bilgileri tamamlayacak وَمُكَمِّلاَتِهَا Ve onu mükemmel yapacak bazı şeyler *(Ne idi?)* مَخْطُورًا Hatırımda اَيْضًا Aynı şekilde وَلَكِنْ لَمْ تُوجَدْ Ancak bulunamadı *(Ne?)* فُرْصَةٌ لِتَحْرِيرِهِ Onları yazmaya imkan *(Niçin?)*

Hak'tan görmek, sûfinin görüşünü Hakk'a ait hususiyetlerin kaplaması. Fakat İmam-ı Rabbani ibarenin devamından da anlaşılacağı üzere burada fark ve cem kavramlarını farklı boyutlardan ele almakta ve bu iki kavramı kendi tasavvuf tecrübesine göre tanımlamaktadır.

تُرْسِلُهُ اِنْ شَـــاءَ اللّٰهُ لِتَوَجُّهِ حَامِلِ الْعَرِيضَةِ Bu arzuhâli (mektubu) taşıyan yola çıktığı için تَعَالَى Allâh-ü Teâla dilerse onu göndereceğiz *(Nereye?)* اِلَى خِدْمَتِكُمْ Zât-ı âlinize *(Nasıl?)* سَرِيعًا Hızlı bir şekilde وَقَدْ اَرْسَلْتُ الْآنَ Ben şu an gönderdim *(Ne?)* رِسَالَةً اُخْرَى Başka bir risâle *(Öyle risâle ki;)* قَدْ نُقِلَتْ Aktarılmış *(Neye?)* اِلَى الْبَيَاضِ Temize وَكُنْتُ جَمَعْتُهَـــا Onu toplamıştım *(Nasıl?)* بِالْتِمَاسِ بَعْـــضِ الْاَصْـــحَابِ Bazı arkadaşların isteği üzerine فَاِنَّهُمُ الْتَمَسُوا Zira onlar rica etmişlerdi *(Kimden?)* مِنِّى Benden *(Neyi?)* اَنْ اَكْتُـــبَ لَهُـــمْ Onlara yazmamı *(Ne?)* نَصَائِحَ Bir takım nasîhatler *(Öyle nasîhatler ki;)* تَكُونُ نَافِعَةً Faydalı olacak *(Nerede?)* فِى الطَّرِيقَةِ Tarîkatta وَيَعْمَلُونَ بِمَضْـــمُونِهَا Ve onların gereğiyle amel edecekler وَالْحَقُّ Gerçekte اَنَّهَا رِسَالَةٌ O bir risâledir ki; عَدِيمَةُ الـــنَّظِيرِ Benzeri yoktur كَثِيرَةُ الْبَرَكَةِ Bereketi çoktur وَكَانَ بَعْدَ تَحْرِيرِهِ Onu yazdıktan sonra oldu *(Ne?)* مَعْلُومًا Mâlum اَنَّ النَّبِىَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ Ki Nebî (Sallellâhu Aleyhi Vesellem.) قَدْ حَضَـــرَ Geldi *(Neyle?)* مَعَ جَمْعٍ كَثِيرٍ Büyük bir toplulukla *(Kimlerden?)* مِنْ مَشَائِخِ اُمَّتِـــهِ Ümmetinin şeyhlerinden وَفِى يَدِهِ الْمُبَارَكَةِ Mübârek elinde de vardı *(Ne?)* هَذِهِ الرِّسَـــالَةُ Bu risâle وَهُوَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ O (a.s.) يُقَبِّلُهَا Risâleyi öpüyordu مِنْ كَمَالِ كَرَمِـــهِ Sonsuz kereminden ötürü وَيُرِيهَا الْمَشَـــائِخَ وَيَقُـــولُ Ve o risâleyi şeyhlere gösteriyor ve şöyle diyordu يَنْبَغِى اَنْ يَحْصُلَ "Ortaya çıkması gerekir *(Neyin?)* مِثْلُ هَذِهِ الْمُعْتَقَـــدَاتِ Bu gibi inançların" وَالْجَمَاعَةُ الَّذِينَ O cemaat ki; اُسْتُسْعِدُوا بِهَذِهِ الْعُلُـــومِ Bu ilimlerle bahtiyar olmuşlardır *(Onlar nasıldı?)* نُورَانِيُّونَ وَمُمْتَازُونَ Nurlu ve seçkindiler عَزِيزُو الْوُجُودِ Yüksek şahsiyetliydiler قَائِمُونَ فِى مُقَابَلَتِهِ Hz. Peygamberin karşısında duruyorlardı عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ Salât ve selam ona olsun وَالْحَاصِلُ Sonuç olarak: اَنَّ النَّبِىَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْـــهِ وَسَلَّمَ Şüphesiz Nebî (Sallellâhu Aleyhi Vesellem.) اَمَرَ هَذَا الْفَقِـــيرَ Bu fakire emretti *(Neyi?)* بِاِشَاعَةِ هَذِهِ الْوَاقِعَةِ Bu vâkıayı yaymayı وَاِظْهَارِهَا Ve onu açıklamayı *(Nerede?)* فِى ذَلِكَ الْمَجْلِسِ Bu mecliste ﴿ع﴾ : Mısra: لَا عُسْرَ Zorluk yoktur *(Nerde?)* فِى اَمْرٍ مَـــعَ الْكِرَامِ Büyüklerle olan işte وَحِينَ جِئْـــتُ Ayrılıp geldiğimde *(Nerden?)* مِـــنَ الْمُلَازَمَـــةِ Yanınızdan لَمْ تَكُنْ فِىَّ Bende yoktu *(Ne?)* مُنَاسَبَةٌ كَثِيرَةٌ Çok ilgi *(Neye?)* لِمَقَامِ الْاِرْشَـــادِ İrşâd Makamı'na *(Neden dolayı?)* بِوَاسِطَةِ وُجُودِ الْمَيْلِ Meylimden dolayı *(Nereye?)* اِلَى جِهَـــةِ

الْفَوْق Yukarı tarafa فَأَرَدْتُ أَنْ أَقْعُدَ Bu nedenle oturmak istedim (Nerede?) فِى زَاوِيَة Bir köşede / inziva yerinde (Ne kadar?) أَوْقَاتًا Uzun müddet وَ ظَهَرَ النَّاسُ فِى النَّظَـــرِ İnsanlar manevi gözümde göründü (Ne gibi?) مِثْلَ النَّمْرِ وَالْاَسَدِ Kaplan ve aslan gibi وَكَانَ İdi (Ne?) لَمْ تَقَع عَزْمُ الْعُزْلَة Uzlet وَالْاِنْزِوَاءِ Ve inziva isteği (Ne idi?) مُصَمَّمًا Kararlı وَلَكِنْ Ancak الْاِسْتِخَارَة İstihâre olmadı (Ne?) مُوَافِقَةً لِلْمَطْلُـــوب İsteğime uygun وَالْعُـــرُوجُ Yükseliş (Nereye?) اِلَى غَايَةِ غَايَاتِ مَدَارِجِ الْقُـــرْب Allah'a yakınlık basamaklarının en sonlarının en sonuna قَـــدْ تَيَسَّـــرَ وَاِنْ لَمْ تَكُنْ Olmasa da (Ne?) لَهَا غَايَةٌ O yakınlık için bir son / limit Şüphesiz nasip oldu وَلاَ يَزَالُ يَتَيَسَّرُ Hâlâ da nasip olmaktadır وَالْاَحْـــوَالُ Haller'(im) (Nedir?) فِى التَّقَلُّب Değişimdedir دَائِمًا Sürekli "كُلَّ يَوْمٍ "Her gün هُوَ فِى شَـــأْنٍ" O bir iştedir" وَجُوزِى بِـــى Ben aşırıldım (Neyi?) مَقَامَـــاتِ جَمِيـــعِ الْمَشَـــائِخ Tüm şeyhlerin makamlarını اِلاَّ مَا شَاءَ الله Allah'ın dilediğinin dışında ≺شِعْرٌ≻ : Şiir:

حَتَّى اِلَى وَتَدَاوَلَتْ Dolaştırdı (Ne?) اَيْدِى الْكِرَامُ Değerli zatların elleri (Neyi?) وَرْدَةً Gülü الْعَالِى الْجَنَاب Nihâyet Yüce Zât'a تَرَقَّتْ O gül ulaştı

فَاِنْ عَدَدْتُ Eğer saysam (Neyi?) تَوَسُّطَ رُوحَانِيَّةِ الْمَشَائِخ Şeyhlerin ruhlarının ne kadar aracılık ettiğini (Nerede?) فِى ذَلِكَ Bu işte يَنْجَرُّ Söz varır (Neye?) اِلَى الْاِطْنَاب وَالتَّطْوِيـــلِ Abartı ve uzatmaya وَبِالْجُمْلَة Hülâsa: قَدْ جُوزِى بِـــى Şüphesiz ben aşırıldım (Neden?) مِنْ جَمِيعِ مَقَامَاتِ الْاَصْـــلِ Aslın tüm makamlarından كَمُجَـــاوَزَتِى Tıpkı aştığım gibi مِـــنَ (Neyi?) مَقَامَاتِ الظِّلِّ Gölge makamlarını فَمَاذَا أُبَـــيِّنُ Neyi açıklayayım (Neden?) مِـــنَ الْعِنَايَات İlgi ve ihsanlardan (Öyle ki;) اَلْعَدِيمَةِ الْغَايَات Sonu olmayan قَبِلَ مَنْ قُبِـــلَ kabul edilen edilmiştir بِلاَ عِلَّة Nedensiz olarak وَعُرِضَ عَلَيَّ Bana arzolundu (Neden?) مِـــنْ وُجُـــوهِ الْوَلاَيَـــات Velâyet yönlerinden وَكَمَالاَتِهَـــا Ve velâyetin kemâlatından (Ne arzolundu?) مَا O şey ki; لاَ يُمْكِنُ تَحْرِيرُهُ Onu yazmak mümkün olmuyor وَ اُنْزِلْتُ Ben indirildim (Ne zaman?) فِى ذِى الْحِجَّة Zilhicce Ayı'nda (Nereye?) اِلَـــى مَقَـــامِ الْقَلْـــب Kalp Makamı'na (Neden?) مِنْ مَدَارِجِ النُّـــزُول İniş basamaklarından وَهَذَا الْمَقَامُ Bu makam

(Nedir?) وَلٰكِنْ لاَ بُدَّ مَقَامُ التَّكْمِيلِ وَالاِرْشَادِ Kemâle erdirme ve İrşâd Makamı'dır Ancak kaçınılmazdır *(Ne?)* مِنْ اَشْيَاءَ Bazı şeyler *(Niçin?)* لِتَتْمِيمِ هٰذَا الْمَقَامِ Bu makamı tamamlamak وَتَكْمِيلِهِ Ve kemâle erdirmek için وَمَتٰى Ne zaman يَتَيَسَّرُ ذٰلِكَ Bu mümkün olacak وَالْاَمْرُ İş لَيْسَ بِسَهْلٍ Kolay değildir وَمَعَ وُجُودِ الْمُرَادِيَّةِ İstenirliğin bulunmasıyla birlikte يُقْطَعُ مِنَ الْمَنَازِلِ Mesâfelerden / makamlardan kat edilir *(Ne?)* مَا O mesafe ki; لَوْ اُعْطِىَ الْمُرِيدُونَ Eğer isteyenler (müridler)'e verilseydi *(Ne?)* عُمْرَ نُوحٍ Nuh (a.s.)'un ömrü لاَ يُعْلَمُ تَيَسُّرُهُ Onun nasip / mümkün olacağı bilinmezdi بَلْ هٰذِهِ الْوُجُوهُ Bilakis bu manalar *(Nedirler?)* مَخْصُوصَةٌ لِلْمُرَادِينَ İstenenler (muradlar)'e özgüdürler وَلاَ مَحَلَّ هُنَا Burada yer yoktur *(Kime?)* لِلْمُرِيدِينَ İsteyenlere وَنِهَايَةُ عُرُوجِ الْاَفْرَادِ Efrad'ın yükselişinin sonu *(Nereye kadardır?)* اِلٰى بِدَايَةِ مَقَامِ الْاَصْلِ Asıl (gölgenin zıddı) makamının başına kadardır فَحَسْبُ Yalnızca وَلاَ مُجَاوَزَةَ Aşma / geçme yoktur *(Kim için, neyi?)* لِلْاَفْرَادِ مِنْهَا Efrad için, o başlangıcı "ذٰلِكَ" "Bu *(Nedir?)* فَضْلُ اللّٰهِ Allah'ın bir lütfudur يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ Onu, dilediğine verir وَاللّٰهُ Allah *(Nedir?)* ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ" Büyük lütûf sahibidir" وَ هٰذَا Bu هُوَ وَجْهُ التَّوَقُّفِ İşte o, duraklamanın nedenidir *(Nerede?)* فِى مَرَاتِبِ التَّكْمِيلِ وَالاِرْشَادِ Kemâle erdirme ve İrşâd mertebelerinde وَعَدَمُ النُّورَانِيَّةِ Nurlu olamama اِنَّمَا هُوَ Ancak o *(Nedendir?)* بِوَاسِطَةِ ظُهُورِ نُورِ ظُلْمَةِ الْغَيْبِ Gayb karanlığının nurunun belirmesindendir لاَ شَيْءٌ آخَرُ Başka bir neden yoktur وَقَدْ يَعْجِنُ النَّاسُ İnsanlar sürekli yoğuruyorlar *(Nerede?)* فِى مُتَخَيَّلاَتِهِمْ Hayal dünyalarında *(Neyi?)* اَشْيَاءَ Bir takım şeyleri ki; لاَ يَنْبَغِى اعْتِبَارُهَا Onlara itibar etmek yakışmaz . ﴿شِعْرٌ﴾ : Şiir:

كَيْفَ يَدْرِى الْاَغْبِيَا Geri zekalılar nasıl bilir? *(Neyi?)* حَالَ الْكِرَامِ Kıymetli zâtların hâllerini فَاقْصُرِ الْاَقْوَالَ Sözleri kısa kes وَاسْكُتْ Ve sus وَالسَّلاَمُ Vesselam.

وَاحْتِمَالُ الضَّرَرِ غَالِبٌ Zarar olasılığı çoktur *(Nerede?)* فِى تَخَيُّلِ مِثْلِ هٰذِهِ الظُّنُونِ Bu gibi varsayımları hayal etmede فَيَنْبَغِى O halde gerekir *(Ne?)* اَمْرُ هٰؤُلاَءِ الْجَمَاعَةِ O cemaate

emretmek *(Neyi?)* بِاغْمَاضِ نَظَرِ خَيَالاَتِهِمْ Hayallerinin gözünü kapatmayı *(Neden?)* عَنْ اَحْوَالِ هَذَا الْمَكْسُورِ الْبَالِ Bu 'Dikkati Dağınık'ın hâllerinden فَاِنَّ مِثْلَ هَـذَا النَّظَـرِ Zira bu gibi bir bakış لَهُ مَجَالٌ Onun boş yeri / imkanı vardır *(Nerede?)* فِى مَحَالٍ اُخْرَى كَثِيرَةٍ Başka pek çok yerlerde ≺شِعْرٌ≻: Şiir:

باكم شد كان سخن مكويبد*من كم شده ام مرا مجو بيد

≺ترجمه≻ : Tercüme:

كَفُوا الْمَلاَمَ Kınamayı kesin! *(Kimden?)* عَنِ الَّذِى O kişiden ki; اَفْنَى وُجُودَهُ Varlığını adadı *(Kime?)* فِى الْاِلَهِ Allah'a وَاحْذَرُوا مِنْ بَأْسِهِ Ve ona zarardan kaçının

يَنْبَغِى التَّفَكُّرُ Düşünmek gerekir *(Ne konuda?)* فِى غَيْرَةِ الْحَـقِّ جَـلَّ سُـلْطَانُهُ Şânı yüce Hakk'ın gayretliliği konusunda فَاِنَّ التَّكَلُّمَ وَالتَّقَـوُّلَ Zira konuşmak ve söz sarf etmek *(Neye ilişkin?)* فِى تَنْقِيصِ اَمْرٍ Bir işi eksik bulmaya ilişkin *(Öyle iş ki;?)* يُرِيدُ الْحَقُّ سُبْحَانَهُ Hak Sübhânehû istiyor *(Neyi?)* كَمَالَهُ Onun kemâle ermesini *(Nedir?)* غَيْـرُ مُنَاسِـبٍ جِـدًّا Kesinlikle uygun değildir مُعَارَضَتُهُ تَعَالَى بَلْ هُوَ فِى الْحَقِيقَةِ Hatta bu hakîkat de *(Nedir?)* Allâh-ü Teâla'ya karşı çıkmaktır وَالنُّـزُولُ فِى مَقَامِ الْقَلْـبِ Kalp Makamı'na iniş *(Öyle Kalp Makamı ki;)* نُزُولٌ فِـى مَقَـامِ الْفَـرْقِ Fark اَلْمَارِّ ذِكْرُهُ آنِفًا Az önce anılan *(Nedir?)* Makamı'na iniştir *(Nerede?)* فِى الْحَقِيقَةِ Gerçekte الَّذِى هُـوَ Ki o yer de *(Nedir?)* مَقَـامُ عِبَـارَةٌ الْاِرْشَادِ İrşad Makamı'dır وَالْفَرْقُ فِى هَـذَا الْمَـوْطِنِ Bu noktada fark *(Nedir?)* İbârettir *(Neden?)* عَنِ امْتِيَازِ النَّفْسِ Nefsin ayrışmasından *(Hangi şeyden?)* عَنِ الرُّوحِ Ruhtan وَالرُّوحِ عَنِ النَّفْسِ Ruhun da nefisten ayrışmasından *(Ne zaman?)* بَعْدَ دُخُولِ النَّفْسِ Nefis girdikten sonra *(Nereye?)* فِى نُورِ الرُّوحِ Ruhun nuruna الَّذِى هُوَ Ki o da *(Nedir?)* اَلْجَمْعُ Cem' Makamı'dır وَمَا فُهِمَ Anlaşılan şey *(Neden?)* مِـنَ الْجَمْـعِ وَالْفَـرْقِ Cem'den ve Fark'tan *(Ne zaman?)* قَبْلَ ذَلِكَ Bundan önce فَهُوَ مِنَ السُّكْرِ O manevi sarhoşluktan ileri

gelir فَانَّ رُؤْيَةَ الْحَقِّ Zira Hakk'ı görmek *(Ne olarak?)* مُفَارِقًا وَمُنْفَكًّا Ayrı ve kopuk olarak *(Nedeni?)* عَنِ الْخَلْقِ Halktan الَّتِى يَزْعُمُونَهَا Ki onu sanıyorlar *(Ne?)* مَقَامَ الْفَرْقِ Fark Makamı لاَ حَقِيقَةَ لَهَا Bu düşüncenin aslı yoktur بَلْ يَزْعُمُونَ Bilakis onlar sanıyorlar *(Neyi?)* اَلرُّوحَ الْمَذْكُورَةَ Adı geçen ruhu *(Ne?)* حَقًّا Hak Teâla وَيَزْعُمُونَ Ve bunun neticesinde inanıyorlar *(Neye?)* رُؤْيَةَ مُفَارَقَتِهَا وَامْتِيَازِهَا Ruhun ayrılmasının ve seçkinleşmesinin görülmesine *(Nedeni?)* عَنِ النَّفْسِ Nefisten *(Ne olarak?)* رُؤْيَةَ مُفَارَقَةِ الْحَقِّ Hak Teâla'nın ayrılmasını وَامْتِيَازِهِ تَعَالَى وَتَقَدَّسَ Ve o mukaddes zâtın seçkinleşmesini görme olarak *(Neden ayrılması?)* عَنِ الْخَلْقِ Halktan وَعَلَى هَذَا الْقِيَاسِ Bu ölçü üzeredir *(Ne?)* اَكْثَرُ عُلُومِ اَرْبَابِ السُّكْرِ Manevi sarhoşların çoğu bilgileri فَانَّ حَقِيقَةَ وَالْاَمْرُ عِنْدَ اللهِ سُبْحَانَهُ الْاَمْرِ Zira işin hakîkati *(Nedir?)* مَفْقُودَةٌ ثَمَّةَ Orada değildir Gerçek Allah Sübhânehû katındadır وَقَدْ حَرَّرْتُ Ben yazdım *(Neyi?)* عُلُومَ اَرْبَابِ الْجَذْبَةِ وَالسُّلُوكِ Cezbe ve Sülûk erbâbının bilgilerini وَحَقِيقَةَ كُلٍّ مِنْ هَذَيْنِ الْمَقَامَيْنِ Bu iki makamdan her birinin iç yüzünü بِالتَّفْصِيلِ Genişçe *(Nerede?)* فِى رِسَالَةٍ اُخْرَى Başka bir risâlede وَسَتُشَرَّفُ Yakında şereflenir o risâle *(Neyle?)* بِوُقُوعِ النَّظَرِ الشَّرِيفِ Kıymetli incelemenizin meydana gelmesiyle *(Ne üzerine?)* عَلَيْهَا Onun üzerine (kendisine) اِنْ شَاءَ اللهُ تَعَالَى İnşaallah-ü Teâla

